

HÖGSKOLAN I HALMSTAD
FILMVETENSKAP 61-90 HP
UPPSATS 15 HP
HT 2008

Kulturkonflikter

En komparativ studie av synen på ras och klass i Spike Lees *Do The Right Thing* & Mike Leighs *Hemligheter och lögner*

Lana Abdulla

Handledare:
Momir Popovic

Examinator:
Jonnie Eriksson

Abstrakt

Titel: Kulturkonflikter- en komparativ studie av synen på ras och klass i Spike Lees *Do The Right Thing* & Mike Leighs *Hemligheter och lögner*

I två analyser av filmerna; *Do The Right Thing* av Spike Lee (1989) och *Hemligheter och lögner* av Mike Leigh (1996), har jag undersökt hur och varför samhällsproblematik som berör klass- och rasfrågan presenteras på film utifrån hur cultural studies teoretiskt förhåller sig till problematiska relationer mellan kulturella identiteter i USA och Storbritannien. Jag kom fram till att identifikationen av den kulturella identiteten var olika i respektive länder; USA och Storbritannien. I USA var rasstillhörigheten utgångspunkten för den kulturella identiteten och i Storbritannien var det klasstillhörigheten utgångspunkten för den kulturella identiteten.

Nyckelord: Klass, ras, identitet, etnicitet, identitetspolitik, kulturstudier, intersektionalitet, globalisering, kulturkonflikter, black studies, cultural studies, ”Do The Right Thing” och ”Hemligheter och lögner”

Författare: Lana Abdulla

Innehållsförteckning

1. Inledning	s. 3
1.1 Problem och frågeställning	s. 3
1.2 Metod och struktur	s. 4
2. Teori	s. 5
2.1 Cultural studies	s. 5
2.2 En sammanfattning av cultural studies-debatter	s. 8
2.3 Intersektionalitet	s. 9
3. USA	s. 11
3.1 Black studies & cultural studies	s. 11
3.2 Ras & etnicitet	s. 13
3.3 <i>Do The Right Thing</i> av Spike Lee (1989)	s. 17
4. Storbritannien	s. 22
4.1 Black studies & cultural studies	s. 22
4.2 Klass & etnicitet	s. 24
4.3 <i>Hemligheter och lögner</i> av Mike Leigh (1996)	s. 28
Sammanfattning	s. 33
Källförteckning	s. 35

1. Inledning

1.1 Problem och frågeställning

Samhällsproblem har varit, och kommer med största sannolikhet alltid att vara, ett aktuellt debattämne i vår värld. De är inte bara svåra att lösa, de är till och med svåra att precisera; konflikter kan vara uppenbara i en kultur men de kan ses genom olika ”glasögon”. Filmerna jag har tänkt studera fångade min uppmärksamhet på så sätt att de fick mig att fundera på hur och varför problematiken i filmerna uppstår – hur frågor om identitet och konflikt som tycks lika kan framställas så att problemen kan ses på så olika sätt.

Cultural studies är en teoribildning som diskuterar kulturella problem och dess breda synsätt gör det möjligt att få en klarare helhetsbild av samhällsproblemen och bakgrunden bakom dessa. Jag inriktar mig särskilt åt det sociologiska perspektivet i cultural studies för att fokusera mig på begreppen ras och klass i förhållande till synen på etniska identiteter, eftersom dessa aspekter är de mest relevanta för mitt ämne. Mitt mål är inte att komma på lösningar till de konflikter som skildras i filmerna; jag hoppas snarare att min uppsats ska bidra till fler glasögon att använda sig av för att se på konflikter. Därför är mitt övergripande syfte att undersöka hur ras- och klasskonflikter kan presenteras på film utifrån hur cultural studies teoretiskt förhåller sig till problematiska relationer mellan kulturella identiteter i USA och Storbritannien.

Jag har valt filmerna *Do The Right Thing* av Spike Lee (1989) och *Hemligheter och lögner* av Mike Leigh (1996) eftersom de framhäver ras- och klassfrågan som aktuella samhällsproblem i filmernas respektive inspelningsländer: USA och Storbritannien. Därmed har jag valt att undersöka och titta djupare på tre frågor:

- Om man tillämpar cultural studies på filmernas teman, vilka utmärkande egenskaper kan man då se i filmerna?
- Hur betonas ras- och klasskonflikter i dessa två filmers skildring av kulturell identitet?
- Avspeglar filmerna den syn på samhällsproblemen som finns inom amerikansk respektive brittisk cultural studies-tradition?

1.2 Metod och struktur

I denna uppsats kommer jag att ge en överblick över vad cultural studies innebär och vilka återkommande drag som karakteriserar teorin, visa hur ras- och klasskonflikter kan uppstå i en eller flera grupper utifrån komparativa analyser av två filmer: Lees *Do The Right Thing* och Leighs *Hemligheter och lögner*.

Cultural studies är en teori som innefattar många olika synsätt från många olika tänkare och ger möjlighet att se på filmernas konflikter utifrån flera begrepp. Vi människor ser på problem utifrån olika perspektiv, som kan bl.a. bero på att vi har olika bakgrund och olika synsätt. Cultural studies ger inga direkt svar på hur vi ska tänka och vilket synsätt som är det "rätta", den vill hellre öppna för nya sätt att se på aktuella samhällsproblem (i detta fall, etnicitet, ras och klass).

För att kunna ge en klarare redogörelse för hur "ras" och klass hör ihop och berör varandra som samhällsproblem kommer jag ta hänsyn till begreppet intersektionalitet. Genom att uppfatta hur intersektionaliteten bygger upp sina teorier, kan man lättare se på dessa samhällsproblem. Jag kommer inte att jämföra cultural studies och intersektionaliteten för att välja ut den mest passande teorin; intersektionaliteten blir i denna uppsats bara ett tillägg för att se hur identiteter och samhällsproblem är kopplade. Jag har även tittat på vilka skillnader som finns i teorin i länderna: USA och Storbritannien inom ovanstående nämnda teman. Filmerna blir bara ett exempel på hur man bearbetar "ras" och "klass" i cultural studies i respektive land. Jag kommer därför först att diskutera teoretiska problem inom cultural studies och hur olika frågor fokuseras i USA och Storbritannien, för att därefter analysera de två filmerna som representanter för respektive lands sätt att se på konflikter inom kulturen eller mellan kulturer i det egna samhället.

2. Teori

2.1 Cultural studies

Cultural studies behandlar bl.a. ämnen som medier, populärkultur, subkultur, ideologiska frågor, litteratur, semiotik, könsfrågor, sociala rörelser, vardagsliv och en rad andra frågor. (Berger 1999 s. 16). Enligt Nationalencyklopedins korta förklaring: "cultural studies är ett tvärvetenskapligt forskningsområde i skärningspunkten mellan samhällsvetenskap och humaniora; kännetecknas av ett brett intresse för frågor som rör kultur och kulturell förändring: populärkultur, legitim kultur, globala förändringar i kulturen, postkolonialism, etnicitet och över huvud taget kritiska studier av samtidskultur" (*Nationalencyklopedin Supplement I* 2000 s. 364). Även Colin Sparks ger denna bild av ett brett och svårdefinierbart fält: "It is not possible to draw a sharp line and say that on one side of it we can find the proper province of cultural studies. Neither is it possible to point to a unified theory or methodologies which are characteristic to it or of it. A veritable rag-bag of ideas, methods and concerns from literary criticism, sociology, history, media studies, etc., are lumped together under the convenient label of cultural studies" (Storey 1996, s. 14).

Cultural studies är således ett komplext begrepp att förklara, eftersom det finns många synvinklar på problematiken som teorin berör. Teorin kan uppfattas som problematisk eftersom den saknar en enhetlig metodologi och därför brister i vetenskaplighet; den har då inte heller specifika metoder för att lösa problemen den studerar. Det leder till att den kan uppfattas som ett "icke legitimerad" vetenskapligt lärobyggnad, utifrån ett positivistiskt perspektiv.

Många forskare inom cultural studies har försökt att hitta en lösning på hur man ska förklara vad cultural studies innebär. Det blir bara ett komplicerat dilemma att sammanfatta begreppet till en slags teori eller metod. Återigen är det därför att cultural studies inte är en enda teori eller en enda metod. Detta dilemma är konstruerat utifrån två synsätt då cultural studies hamnar mellan två alternativ: 1) intellektuella verk, framgångsrika politiska texter och teoretiska förbisedda handlingar, som vill få sagt sina meningar men inte har framförts på ett bra sätt; 2) de slutsatser som cultural studies formats av p.g.a. åsikter om kulturanalyser som har tolkats med öppna tolkningar och inga klara förklaringar (Storey 1996, s. 178).

Cultural studies hämtar ofta sina begrepp från kritisk teori, varför dess egen teoretiska identitet kan uppfattas som otydlig och utspridd. Den uppfattningen kan leda till att cultural studies blir lämnad utan någon position om hur dess intellektuella och politiska syn på historia bidrar till ett annorlunda sätt att se på kultur och maktfrågor. Det gör att de som arbetar med att cultural studies hittar sig själva i kläm mellan behovet av att definiera och försvara teorins grundläggande synsätt. (Storey 1996, s. 179).

Men cultural studies strävar efter att ha ”öppna” gränser för sina uppfattningar, för att inte binda sig vid vissa tänkare och utesluta andra. Teorin är i ständig förnyelse och förändring. Den omvandlas med tiden och kan därför inte ge rätten till vissa tänkare att sätta ”regler” för hur man ska tänka och tycka om olika rådande debattämnen. Jag vill inte blunda för hur teorin kan skapa komplikationer och verka tvivelaktig på så sätt att den verkar förvirrande, vilket kan leda till att tolkningen och värderingen av cultural studies ibland är kluven. Meningen är dock att de oklara gränserna ska leda till att fler människor slår samman sina synsätt och lyckas titta djupare på de problem som råder. Det behöver inte nödvändigtvis alltid handla om att hitta rätt lösning, däremot kan det ibland räcka med bekräftelsen av att vissa samhällsproblem existerar.

Med detta sagt kan man se att teorin omfattar samhällsproblem och att dessa problem inte kan lösas med ett enkelt påstående. Cultural studies vill inte att man bara ska "behärska" utan även kunna "förstå" lika mycket. Därför är det inte frågan om att "övervaka" gränserna utan det handlar om känna igen att det finns en historia av intellektuella och politiska utföranden som är värd att kämpa för. Cultural studies förnekar att konstruera sig själv som en slutförd eller singular teoretisk position. Teorin kan läsas som en händelse i olika situationer, antingen mellan två individer eller i ett samhälle, som återkommer i olika tider med syftet att förändra historiska händelser och intellektuella möjligheter.

Med detta menas då inte att det inte finns några gränser i det historiska, att varje teori av kultur eller händelser av kultur och politik kan representera genomförbara synpunkter inom området. Det är inte heller menat att cultural studies inte har någon identitet utan dess identitet står alltid i strid, alltid i mångfald och befinner sig i förändring till nya tankar och idéer. Den är historiskt förenad "enhet i mångfalden", genom att cultural studies är en teori som har

förekommit i förflutna diskussioner och kommer att förekomma i framtida diskussion. Den vägrar att definiera sina teoretiska kompetenser i en akademisk lära om hur man kan uppnå kunskap. Teorin kan mätas genom dess relation till och dess omöjlighet av strategiska ingripande av de specifika övningarna. Man strävar efter att strukturera upp och kämpa för att karakterisera sin plats i denna samtida värld (Storey 1996, s. 179). Den söker bara till att bidra till en bättre förståelse av var vi befinner oss så att vi kan föra oss till en annan plats, där vi kan ha bättre kontroll över historien som vi redan skapat. Det ska göras genom att historisera och politisera konflikten som ska förstås (Storey 1996, s. 180).

Detta kan göras genom en utvecklingsprocess som går ut på att bytet av gamla teorier mot nya kulturella händelser ska förändra det sociala livets tempo och struktur. Cultural studies finns i sammansatta relationer med olika användningar av sociala utformningar. Dessa relationer kan bestämma vilka möjligheter man kan använda sig av och även förhindra de möjligheter som uppstår av kulturella händelser. Cultural studies vill inte försöka förklara allt ur en kulturell synvinkel utan vill istället försöka förklara hur man ska *använda* kulturen – oavsett om förmågan är intellektuellt eller politiskt nödvändig och tillgänglig. Teorin vill beröra förklaringar och gripa sig an texter och samtal som är producerade för att passa in och fungera i det vardagliga, sociala livet av mänsklig existens (Storey 1996, s. 180).

Meningen är att man ska reproducera, kämpa mot och kanske förändra existerande strukturer av makt. Cultural studies kan då sägas vara en särskild teori om relationer som står mellan kultur och samhälle eller mellan kultur och makt, relationer som alltid är historiskt formade och konkret markerade som specifika händelser. Historien kan förstås genom att man ser på den ur flera aspekter, men man bör konkretisera historien för framtida generationer om de ska kunna förbättra framtiden. Men frågan återstår var gränsen går för den individuella friheten för egna tolkningar och lösningar som skapas av en eller flera personer, vilka i sin tur styr folk utifrån dessa teorier.

Jag tror cultural studies kommer vara förvirrande ett bra tag tills någon kommer på hur man kan se till att teorin används i praktiken. Min mening återigen med uppsatsen är inte att lösa de svåra dilemma teorin står inför, utan att försöka förklara teorins olika värderingar av ras- och klassfrågan i den amerikanska och den brittiska traditionen. Så i det följande ska jag försöka beskriva en helhetsbild över vilka debatter som är aktuella för teorin.

2.2 En sammanfattning av cultural studies-debatter

Simon During (2005) trycker på vilken viktig roll akademien har eftersom det är där bilder skapas av hur diverse kulturer kan uppfattas. För honom är allmänheten antingen en del av staten eller en organisation och utbildningssystemet är en plats där en kultur och dess publik sammanförs för att analysera hur detta förhållande fungerar: ”So it is from within the education system that culture and public can be brought together” (During 2005 s. 41).

During, som har försökt att sammanfatta de viktigaste och mest aktuella debatter som pågår i cultural studies uttalande faller in på punkt **1**) debatten som gör anspråk på hur kulturen har starka politiska maktstrukturer över sig; Stuart Hall som är känd bl.a. för att ha studerat det här området och är en av flera som håller med om att kultur är politik. Detta är p.g.a. av den idén som gjorde anspråk på att cultural studies inte är en akademisk disciplin utan en kritisk praktik med politisk makt. Även om många undrar hur en politisk åsikt om hur kultur skall ändra både unga och gamla tankar. Kritiken av cultural studies politiska ambitioner pekar ut tre punkter: kulturpopulism, identitetspolitik, ideologikritik (During, 2005 s. 38-42).

En annan aspekt är punkt **2**) debatten om hur den ekonomiska strukturen har en bestämmande makt på de kulturella formeringarna; den ekonomiska delen är tydligt relaterad till marxismen, men den är mellan två motståndare: liberalismen och materialismen. Liberalismen ger speciell betydelse åt individuella friheter och representationer, materialismen anser att kulturella och sociala uppställningar är oberoende av ekonomiska strukturer (During 2005 s. 42-44).

Och slutligen kan man därtill lägga punkt **3**) debatten om vilken roll individernas erfarenheter bör spela roll i cultural studies analyser; cultural studies anses syfta till att finna grunden i personliga reaktioner som finns i kulturella grupperingar (During 2005, s. 44-47).

2.3 Intersektionalitet

Begreppet intersektionalitet har nyligen introducerats i Sverige, men har redan en lång historia bakom sig. Ursprungligen har den formulerats för att kunna bryta upp traditionella gränser mellan ”ras”-/etnicitetsstudie; för att uppmärksamma kvinnors olika och specifika villkor i samband med andra identitetsmarkörer, som ras/etnicitet, använde sig forskare av begreppet som kodord för deras studier (De los Reyes & Mulinari 2005, s. 27).

En intersektionell analys går ut på att länka samman olika analysnivåer som således kan visa hur samhällets patriarkala strukturer förstärks av rasistiska praktiker på institutionell nivå och förvärrar situationen för utsatta individer. Därför ligger intresset på teoretiska angreppssätt som klass, könsmässig eller etnisk essentialism. Man vill undersöka hur dessa kan förhålla sig till maktens komplexa och rörliga karaktär, vilket är ett omtalat ämne inom det kritiska tänkandet. En intersektionellt perspektiv ställer frågor om hur makt och ojämlikhet vävs in i uppfattningen om vithet, manlighet, könstillhörighet mm. Genom ett ständigt (åter)skapande av nya markörer som skillnaden mellan ”vi” och ”dem” till sociala koder (De los Reyes & Mulinari 2005, s. 9-10). Inom teorin använder man sig av bl.a. två begrepp, ”rasifiering” och ”bekönande”. Rasifiering identifierar skapandet av en hierarkisk ordning baserad på ras. Bekönande skapar kvinnor och män utifrån antagande om biologiska och kulturella skillnader.

Rasifiering och bekönande är två begrepp som alltid flätas samman och kan inte existera utan varandra. Det går inte att beröra den ena utan att det påverkar den andra, och på så sätt blir dessa två begrepp sammankopplade. Intersektionen mellan politik och kunskap handlar inte bara om vetenskapens legitimerande och emancipatoriska karaktär och makten över problemformuleringen. Det handlar också om en förståelse av kunskap och om den akademiska praktiken som är inbäddad i det sociala livet är en del i den politiska kampen. Något annat som har tyngdpunkt i antirasistiska teoretiska fältet, är att visa hur rasismen är inbäddad i andra sociala relationer och skapar mening i samhällets maktstrukturer och inte minst könsstrukturer.

Teorin vill hjälpa oss att lättare förstå de förändringar och problem som finns i ett samhälle. Dessutom ska vi kunna, på ett bättre sätt, se vad som ligger bakom alla problem och därmed

upptäcka orsaken till problemet. En av förändringarna som påverkat samhällsförändringar är de globala processerna. Om man lyckas länka de processer som pågår i de gemensamma politiska strategier så förutsätter det en analys som synliggör samhällets centrum för ojämlikhetskapande. De globala processerna leder till att globaliseringen skapar olika uppdelningar inom olika områden och skapar fler ojämlikheter.

Enligt Etienne Balibars analys om rasismens betydelse för konstruktionen av en nation är det möjligt att konstatera att förställningar om ras fyller en viktig funktion när det gäller att återskapa gränsdragningar mellan ”vi” och ”dem”, det vill säga mellan dem som tillhör nationen som har rätt till nationen och dem som tillhör andra platser och därför är annorlunda från början och anses inte ha rätt till nationen. Ofta representeras patriarkat och rasism kapitalistiska rester i det moderna samhället och som en avsteg från modernitetens globala ideal. Men Balibar tycker att dessa sociala relationer ständigt reproduceras under kapitalismen. Han vill påpeka och lyfta fram hur ”ras”- och könsmissiga skillnader har kommit att ersätta traditionella klasskillnader (De los Reyes & Mulinari 2005, s. 29). Han menar även att rasism breder ut sig i samband med globaliseringen. Därför påpekar han att detta måste ses inom ramen för en generell process som syftar till att bevara den sociala och symboliska utestängningen av ”den andra”. Balibars analys utgår utifrån samhällets, och speciellt i de nationella staternas (o)förmåga att skapa gemenskap i och med förekomsten av strukturella och institutionella mekanismer för ekonomisk sociala och politiska utestängning. Frågan om *hur* rasismen visas blir viktigare än *varför* den har uppkommit, men Balibar trycker på hur viktig det är att se argument kring ras, nation och klass i sammanhang med historiska och idémissiga meningar, för annars har det inget värde (De los Reyes & Mulinari 2005, s. 31 f).

Intersektionalitet är ett teoretiskt perspektiv som tvingar oss att se på verkligheten med nya ögon och får oss att ifrågasätta traditionell kunskap om den sociala ordningen som vi lever i; genom några kritiska ingripanden kan man vägleda i utforskningen av maktens komplexa och växlande konstruktion. Strukturella analyser av maktens konstruktion har avsikt för att förklara processer som skapar makt och ojämlikhet på olika samhällsnivåer. Makt och maktrelationer blir på detta sätt något som skapas i och genom den sociala interaktionen människor emellan. Intersektionalitet blir en summering av olika maktstrukturer, relationer eller det sätt att definiera den ömsesidiga påverkan som kan uppstå mellan två företeelser.

Därför bidrar teorin till att kunna synliggöra och problematisera de sammanlänknings som är konstitutiva för maktutövandet och bevarandet av ojämlikheter.

3. USA

3.1 Black Studies och Cultural Studies

James Carey och Lawrence Grossberg har varit de mest kända som har drivit cultural studies i USA. Teorin har kommit att betyda något nytt i USA. Teorin är ofta sammankopplad med vetenskapsmän som tillhör minoriteter i landet, och studerar i djupare drag ras och makt (During 2005, s. 24). Populärkultur är också en stor del av cultural studies i USA.

Rey Chow vill peka ut fyra viktiga faktorer i amerikansk cultural studies: 1) postkolonial kritik av västerländska representationer av icke västerländska kulturer; 2) de subalternas oro, dvs. de maktlösa och dominerade, samt analys av hur genus, ras, annorlunda kulturer och klasskombinationer som fastställer denna kategori; 3) en analys av ”minoritetdiskurser” vilket är en uppmärksamhet för de uttrycksfulla rösterna av underordnade ”Others”; 4) olika sammanhang till hybridisering (During 2005, s. 25).

En skillnad mellan cultural studies i Storbritannien och i USA är att i USA är teorin mindre orsakad med studier som berör hela nationen, de studerar mer minoriteternas levnadsvillkor, medan teorin i Storbritannien studerar t.ex. klasssystemet som inkluderar hela nationen. Detta kanske är p.g.a. av att USA är en mer global makt och drar till sig mer internationella studenter och personer inom cultural studies. Men något att tillägga är att i USA finns något som kallas ”area studies”, där man studerar specifika regioner från en tvärvetenskaplig vinkel, vilket balanserar en känslighet till den auktoritet och autenticiteten av infödda erfarenheter som finns i landet (During 2005, s. 25). I USA har även cultural studies varit ansedd som en identitetspolitik (During 2005, s.149).

Halls version av hybriditet är att den är användbar eftersom grupper och individer inte behöver ha en identitet utan fler. Hall talar om ”the black identity” och menar att det inte är

EN mening och bakgrund bakom identiteten utan en mycket djupare och mer komplicerade identitet eftersom alla individer är olika "hybridty = unities in differences" (During, 2005 s.150). Hall säger "Migration is a one- way trip there is no 'home' to go back to" (Diawara, Lindeborg, & Baker 1996, s. 115). Han menar att ett sådan uttalande ifrågasätter ens identitet, identitet formas av den osäkra punkten då individer möter olika berättelser av historia och kultur, alltså de afro-amerikaner som immigrerade till USA behåller inte den ursprungliga identiteten. De utvecklar sina identiteter i möte med andra identiteter och borde inte dömas för den tidigare identiteten som de hade innan de immigrerade.

Hall talar även om hur och vad det innebär att vara "svart". Han menar att se sig själv som "svart" är en annorlunda igenkännande av sig själv genom "skillnader" (Diawara, Lindeborg, & Baker 1996, s. 116). Därför påpekar han att: "Black is an identity which had to be learned, to be learned and could only be learned in a certain moment" (Diawara, Lindeborg, & Baker 1996, s. 117). Hall säger att många tidigare har sett på igenkännande av sig själv som en lätt process, men han hävdar i stället att det alltid har varit en ostadig identitet som är psykiskt, kulturellt och politiskt konstruerad – ett berättande, en beskrivning och en historia, inte helt enkelt ett faktum.

Det finns en uppfattning att cultural studies står emot behavioristiska och funktionalistiska paradigundersökningar av *mainstream*-kommunikation. James. W Carey menar att kommunikation är förstådd som en del av skapande och omvandling av en kultur, att mediakommunikation inte är på något sätt en ersättning utan en viktig beståndsdel för samtidskultur. Lawrence Grossberg kritiserar Careys påstående, såtillvida att han uppfattar amerikansk media som en del av det vardagliga livet; istället menar han att kommunikation är en plats där kamp mellan oförsonliga sociala grupper pågår. Grossberg anser att cultural studies är användbar, eftersom den leta efter det som skapar koppling med vanliga människors sammanslutning, inklusive produktionen av alternativa media former (Storey 1996, s. 187–192). Eftersom Grossbergs granskning av cultural studies är baserad på studier ur brittiska synvinklar, så får detta konsekvenser då den ska tillämpas på ett amerikanskt samhälle.

Traditionen av undersökning av cultural studies USA består av ett intresse för instudering av alternativ media. Andra ämnen som kritiserats är förhållandet mellan samhälle och media. Var än cultural studies används så återspeglar man tankar, kunskap, argument och debatter om ett

samhälle och om dess egen kultur. I detta fall kommer cultural studies återspegla debatten om hur ras påverkar de samhällen som finns i USA. Det blir en verksamhet för intellektuella självreflektioner som fungerar innanför och utanför akademien. Detta uttrycker en försvagning av de traditionella gränserna mellan olika discipliner och tvärvetenskapliga undersökningar som inte enkelt passar in eller inte kan rymmas inom gränserna för de existerande indelningarna av kunskap. På detta vis utgör cultural studies en förändring vad gäller gränser för det intellektuella och akademiska livet. Man vill driva fram nya frågor, nya modeller och nya sätt för att studera. Det första är att man vill testa linjen mellan intellektuell bestämdhet och social betydelse. Detta anser cultural studies viktigt eftersom det kan leda till att skapa ny kunskap i framtiden. Det andra är, att rikta uppmärksamheten mot en av de vetenskapliga reflektioner och kritiskt analysera det oväsendet som skapas av snabba samhällsförändringar. Cultural studies menar då att akademiker ibland deltar i det praktiska livet där varje dag består av sociala förändringar. Därför ska det intellektuella livet betonas och därmed vill cultural studies insistera på att det finns en nödvändighet som ska vändas åt de centrala, angelägna och besvärade frågorna om ett samhälle och en kultur i de mest precisa intellektuella sätt vi har möjlighet till.

Black Studies i USA handlar om hur rasdebatten påverkar och kategoriserar olika nationaliteter i USA samt om vilka åtgärder som har gjorts från svartas håll för att förintä denna uppdelning, som bl.a. förtryckta studier. Spike Lee (som jag kommer återkomma till i en av filmanalyserna), är en av de regissörer som har ägnat den största delen av sin filmkarriär åt att gestalta de svartas historia och position i de amerikanska samhällena.

3.2 Ras och etnicitet

Stuart Hall talar om hur etnicitet kan delas upp i två delar: 1) *politisk* analys framställer termen "black" präglad som ett sätt att refererar allmänna erfarenheter av rasism. Detta blev det som förberedde kategorin med nya politiska bekämpningar som man utförde bland grupper och samhällen med olika historier, traditioner och etniska identiteter. Den politiska delen av "den svartas erfarenheter" som anses som en enkel och förenad struktur baserad på uppbyggnaden av identitet igenom etniska och kulturella skillnader mellan olika samhällen. 2)

den *kulturella* analysen formulerar sig själva i termer av kritik av hur ”svarta” var positionerade som onämnda och osynliga ”andra” av övervägande vita estetiska och kulturella diskurser; den typen av analyser började från början med de svartas erfarenheter i brittisk kultur (Diawara, Lindeborg, & Baker 1996, s. 165).

Hall säger att problemet här är när igenkännande av det ovanliga frågas av personliga positioner såsom sociala erfarenheter och kulturella identiteter, sammanställer kategorin ”black”. Det leder till att denna igenkännande av ”black” är i grunden en politisk och kulturellt konstruerad kategori som inte kan bli grunden i en rad av fixerade transkulturella eller transcendentala rasistiska kategorier (Diawara, Lindeborg, Baker 1996, s. 166). Därför finns ingen garanti i strukturen. Jag skulle vilja tillägga att de här argumenten om igenkännande av ”svarta” kan vi använda i alla olika igenkännanden, oavsett om det är etnicitet, nationalitet eller klass man tillhör. Hall säger att rasism fungerar genom att konstruerar de oframkomliga symboliska gränserna mellan rasistiska skapad och dess typiska dubbla system av representation. Vilket konstant markerar och dess försöks för att fixa och naturaliserar skillnaderna mellan tillhörande och främlingskap (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 167).

"*Oppression studies*", förtryckastudier, har historiskt skapats för att avslöja och tolka de utestängda ”svarta” från åtgärderna såsom samtal och frigörandens resultat av modernitet. Denna ansträngning är för att avlägsna det så kallade "svarta samhället" som fanns i det amerikanska samhället (Storey 1996, s. 303). Dessa teoretiker fokuserar sig på analyser av undergrupper som skisseras genom kategorier som klass, sexualitet, genus, osv. De ansåg då att det viktiga i en beskrivning av diskriminering och förtryck är att inte förneka den förtryckta. Förtryckarstudier behöver inte överskugga de svartas påverkan för att rena det moderna samhällets syn och det demokratiska idealet.

Svartas "*performance studies*" innebär studier av olika livsstilar hos ”det svarta folket”, som visas genom olika kommunikationssätt för att skapa och fortsätta skapa sig själva inuti det amerikanska livet. Ett sådant försök skulle innehålla ett flertal relaterade uppfattningar och bland dessa är att "performance" involverar en individ eller en grupp av människors tolkning av en existerande tradition. Man skulle återuppfinna sig själva framför en åskådare eller en publik och att svart inverkan i USA skulle involvera en omdefinition av en traditionell

amerikansk syn. En sådan "performance" är både politisk och teoretisk, det ska hänvisa till att "finnas" traditioner. Det ska representera skådespelaren som ockuperar en annorlunda position i samhället och interPELLerar åskådarens mottagning av den bild som uppstår av "det svarta folket" (Storey 1996, s. 304).

I USA ligger rasdebatten i fokus för att lyfta fram de svartas situation. De mesta undersökningar som görs handlar om de förtryckta grupperns levnadssituation. Men som exempel på hur brett teorin är kan jag bara nämna hur brittiska studier skiljer sig från amerikanska cultural studies där samhällets helhet är i grund. USA och Storbritannien har två olika synvinklar på den nationella identiteten: i USA förknippas identitet med vilken etnisk grupp man tillhör, medan i Storbritannien förknippas nationell identitet med vilken klass man tillhör. Hur och varför återkommer jag till i del 5 som handlar om Storbritannien.

I USA vill man radera den segregation som finns mellan "*the black and white world*" och istället skapa "*the good life*". Detta var en ideologisk form som skapades som en motsats till "oppression studies". "The good life"-samhället skulle innebära att man skapade ett "svart samhälle" som "de vita" skulle vilja vara delaktiga i (Storey 1996, s. 305). Ett exempel är hip hop- och rap-musiken som i de flesta fallen relateras med till afro-amerikaner. Denna sorts musik har blivit mycket populär internationellt och många andra nationaliteter vill vara delaktig och studera sådan musik. Detta skulle då skapa en bred svart publik och man skulle inte längre se afro-amerikaner som förtryckta utan som framgångsrika. En idealbild skapas som många andra amerikaner och andra nationaliteter kommer att sträva efter, vilket skapade komplikationer för andra individer som ursprungligen är från Afrika.

Hall menar att bara för att de förtryckta grupperna skapar egna idealbilder så är de inte den ultimata lösningen för att lösa konflikten. Han säger: "Films are not necessarily good because black people make them. [...] They are not necessarily "right on" by virtue of the fact that they deal with the black experiences" (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 166).

På liknande vis kritiserade många svarta brittiska kulturarbetare "black American culture". Detta gjorde att många svarta briter kunde använda sig av de afro-amerikanska kulturstudierna som ett råmaterial för egen kritik och artistisk ansträngning. Vilket drev många "svarta" briter till att ha en åsikt om att afro-amerikanska kulturstudier är besatt av

diskursen kring ras, slaveriet och för att vara extrema nationalisterna. Svarta britter menar då att afro-amerikaner inte är reflexiva och självkritiska. De olika uppfattningar som finns i USA och Storbritannien leder till att svarta i Storbritannien inte kan relatera sig till de svarta uppfattningarna av de ”good life society” (Storey 1996, s. 305).

Cultural studies i USA skiljer sig på två olika sätt från brittisk cultural studies. Det ena är att man placerar rasen i centrum och använder metaforer kring rasmässiga konstruktioner som framkallar en bild av livet hos förtryckta grupper. Det andra länkar sig tydligt till brittiska cultural studies, men urskiljer sig på något sätt genom att fokus ligger på existensen eller en samling. Det var hur man först från början beskrev folks levnadsätt, de fokuserar på kulturell praktik och text som rockmusik, Hollywoods självständiga filmer och så kallade nya etniciteter och immigranter.

Stuart Hall betonar den politiska synvinkeln i hans undersökningar av cultural studies, och han lyfter fram två synsätt på rastermer som jag tycker är relevanta för hur vi kan se på filmanalyserna i denna uppsats: en *ekonomisk* och en *sociologisk*. Det finns många olika ekonomiska förhållanden för att förklara den ekonomiska strukturen i ett samhälle, t.ex. om det är interna och externa ekonomiska dragen. Här väljer vi den struktur som kategoriserar och karaktäriserar ras och etniska grupper i förhållande till olika ekonomiska strukturer. Man tar ekonomiska relationer och strukturer som har en överväldigande effekt på de sociologiska strukturerna (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 17). Inom den sociologiska ramen koncentrerar sig vissa forskare på förhållandet mellan ras och etniska samhällsskikt, vissa andra koncentrerar sig på kulturella skillnader, där ras är en av dessa skillnader, andra forskare tittar på de politiska förhållandena, baserade på utnyttjandet av rasskildringar, vissa andra på biologiska uppfattningar.

Vilket av dessa begrepp man än använder sig av så är det säkert att ras eller etnicitet är de specifika sociala eller kulturella kännetecknen av de sociala grupperingarna som är återkommande centrala huvudfrågor. Den sociologiska tendensens argument är en komplicerad helhet, formad av flera olika strukturer, vilket ingen av dem är reducerbara till varandra eftersom de är var för sig oavhängiga av varandra. Man riktar här uppmärksamheten till det kraftfulla politiska konflikten och den sociala spänningen som finns i vissa sociala samhällen. Det vill peka på en erfarenhetsmässig svårighet som riktar sig direkt åt de mer

klassiska ekonomiska konflikterna (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 19). Något som kan konstateras är att båda dessa tendenser är politiska på sitt eget sätt. Om ras är en ekonomisk fråga så kan den inte analyseras utan att ta hänsyn till den sociologiska tendensens påverkan och tvärtom. Båda termerna sammanflätas i slutändan.

3.3 Do The Right Thing av Spike Lee (1989)

Rey Chows fyra faktorer i amerikansk cultural studies kan jag återkoppla med *Do the Right Thing*, på så sätt att Chows teori kan tillämpas på filmen genom att den uppfyller alla fyra faktorer. Dessa fyra kan sammanfatta vilket kritik filmen använder sig av. Rasfrågan betonas genom ett par starka och tydliga scener som kan knytas till hur cultural studies förhåller sig till diskurserna om ras och etnicitet. Filmen utspelas i ett svartdominerat förortsområde i New York. Den handlar om *Mookie*, en afro-amerikansk ung man (spelad av Spike Lee själv) som jobbar för en italiensk-amerikansk äldre man vid namnet *Sal*. Sal driver sin pizzeria med sina två söner *Pino* och *Vito*. Genom pizzerian träffar denna vita familj tofta en grupp svarta, unga individer som bor i området, främst *Buggin* och *Radio Raheem*, som fått sitt namn på grund av den "bergssprängare" som han jämt bär med sig.

Vad som gör den senare viktig i den här filmen, är att han spelar Public Enemys raplåt "Fight the Power" om och om igen. Hans karaktär placeras därmed i en "hiphop"-kultur som är politiserad, till och med radikal; förbindelsen med Public Enemy ger intrycket på att han motsätter sig orättvisor i samhället, eftersom denna grupp är kända för att vara politiska genom att bland annat kritisera det amerikanska mediesamhället och rasismen i landet. Hans roll i filmen återkommer jag till längre fram i analysen. Den här filmen bearbetar rasfrågan som huvudtema och filmen har ett politiskt budskap, där regissören vill förklara och beskriva hur det är att vara svart och under vilka omständigheter de lever i. Det är ingen tvekan om att svarta har haft ett svårt förflutet, där de hela tiden har varit utsatta för fördomar och blivit berövade på sin frihet.

Rasismen har funnits i USA i många år. USA styrdes av de vita som i princip formade sina egna tankar och åsikter om olika folkslag. Man konstruerade en typ av rasism, som kopplades bort från det nationella. Istället blev ras en biologisk fråga. Detta ideologiska tillvägagångssätt

gynnade en viss politisk ideologi i USA och på så sätt kunde man dela in amerikaner i olika grupper. I filmhistorien gestaltas vanligen den svarta mannen som den onda och orsaken till problem och konflikter. Här kan man tillämpa hur cultural studies förhåller sig till att inte förklara allt ur en kulturell synvinkel, utan istället försöka förklara hur man ska använda kulturen oavsett om förmågan är intellektuellt eller politiskt nödvändig. Meningen med teorin här är att beröra förklaringar och ingripa texter och samtal som är producerade för att passa in och fungera in i det vardagliga livet av mänsklig existens och sociala utformningar (Storey 1996, s. 180) – vilket jag uppfattar som ett av Lees syften med filmen: han väljer ut en hel vanlig vardag och förvandlar den till något helt annat. Hans inspiration till filmen kom från en händelse där tre svarta pojkar blir jagade av en grupp vita män. Det slutar med att en av de svarta killarna dör. I filmen dominerar den manliga figuren och detta kan man undra över. En förklaring har jag inte, men jag tror att oftast när det är kritik emot afro-amerikaner och deras historia kring slaveriet så gestaltas mer män i filmer. Han har kvinnliga karaktärer i filmen men de har inte någon framstående roll som är avgörande för filmen syften. Hur Lee har tänkt på det kan man fråga sig. Men något som jag kan svara på är hur Lee dramatiserar sin film genom olika scener som är gjorda för att vinna publikens sympati, vilket jag kommer återkomma till lite längre fram i filmanalysen av *Do the Right Thing*.

Marilyn Fabe tar upp i sin text "Political cinema" hur Lee svarar på en fråga som ställs i en intervju: han säger att när man blir frustrerad av ett sådant ständigt förtryck så vill man ta upp en soptunna och kasta den genom fönstret (Fabe 2004, s. 191-194). Detta agerande blir en scen i hans film som avgör hela filmen, enligt mig. Det är i den scenen då Mookie får nog efter att Buggin och Radio Raheem startat ett bråk i Sals pizzeria. Buggin blir utslängd från pizzerian efter att ha klagat på att det inte hänger svarta kändisar på Sals "Hall of Fame" vägg och Radio Raheem blir tillsagd att stänga av sin musik i Sals pizzeria. Sal gestaltas som en bra man som inte har fördomar mot de svarta. Han säger vid ett tillfälle att alla svarta i området har vuxit upp med hans mat. I Fabes text frågar hon om Lee menar att det Mookie gjorde var rätt, att Mookie kastade en soptunna genom Sals pizzeria. Ville Lee uppmuntra till våld? Enligt Lee ville han att publiken skulle veta att Mookie gjorde rätt på grund av att Radio Raheems dödades av poliserna. Lee säger även att han inte uppmuntrar till våld, men det svarta lidandet måste ta slut.

Enligt mig så tycker jag att på något sätt så gör han det eftersom han väljer att ha Malcolm X ord som sista ord, där Malcolm X säger självförsvar är inte fel. Anser då Lee Mookies agerande som ett slags självförsvar? Jag menar inte att meningen med filmen är att uppmuntra till våld, men Lee menar däremot att svarta inte ska ta emot mer förtryck. Detta yttrande kan man tolka hur man vill. Men enligt mig så tar Lee en politisk ställning genom att kombinera Malcolm X ord som slutord med att Mookie gör motstånd och på så sätt väljer Lee sida.

Man kan ju fråga sig om Lee kanske gör ett bra val, eftersom här kan man inte tillämpa cultural studies tankesätt på hur man inte ska "ta sida". Är det en problematisk fråga eller är det en frihetsfråga att kunna välja själv? Filmen har många scener som kan relateras till kritik mot den vitas syn på svarta. Buggins påpekar att det inte hänger några bilder på svarta på väggen. Buggin slutar med att säga till Sal att det är bara svarta som äter i hans pizzeria och då borde de ha rätt att säga till om det ska hänga någon svart kändis. Det man ser är bara kändisar som är antingen amerikaner eller andra kända italienska personer som är uppställda på "Hall of fame". På åttiotalet framkom flera afro-amerikaner som blev stora inom både filmbranschen och musikbranschen. Jag anser även att Buggin kritiserar Amerikas politiska system, där hans karaktär representerar att det finns många afro-amerikaner i Amerika och de borde ha större rättigheter än vad de har.

Gällande Radio Raheems låt "Fight the Power" anser Lee att den är riktad till de svarta som ett budskap; för mig är Radio Raheem snarare de förtrycktas röst i USA. Han representerar de olika nationaliteterna som är utsatta för den vita patriarkala hierarkin. Raheem representerar Halls båda begrepp "the other" och "the black" utifrån analyser kring etnicitet. Här kan man se hur Lee använder sig av den sociologiska rastermen, då han visar förhållanden mellan ras och etniska samhällsskick. Lee använder hur cultural studies argumenterar för hur teorin kan vara användbar i det syfte att man vill rikta uppmärksamheten mot en av de vetenskapliga tankar teorin har, vilket är att kritiskt analysera de livsstilar som skapas av snabba samhällsförändringar. *Do The Right Thing* handlar om att kunna öppna ögonen för det som sker i samhället och ställa sig kritisk mot hur styrningen i landet och även befolkning ser på varandra och de problem som uppstår inom dem. Något annat att märka är hur Halls version om *hur* och *vad* det innebär att vara "svart" kan tillämpas här. Han menar att se sig själv som "svart" är ett annorlunda igenkännande av sig själv genom "skillnader". Mookie ser sig själv

som annorlunda då han ser hur Sal behandlar och vilken ställning han tar gentemot afro-amerikanerna i förorten; Mookie är olik Sal och hans söner.

Lee använder sig även av mycket utomhusmiljöer. Det är för att hans teman i filmer är att lyfta fram hur medborgarna i samhället behandlar varandra trots att alla är från samma del av staden som är beskriven som en stadsdel i dåligt skick med låglönade personer och alla i grund och botten är immigranter i landet. *Do The Right Thing* är inte en lösning på hur samhället ska lösa eller se på rasfrågan. Utan vad Lee vill är mer att till att börja ta upp frågan i media så det blir en synlig fråga som bör kritiseras och undersökas för en bättre utveckling. Här vill jag koppla ihop kommande citat med hur det egentligen inte handlar om att framhäva hur bra Lees film är, men det handlar om att skapa debatter och få sin röst hörd vilket är av stor vikt i filmen: "Films are not necessarily good because black people make them. They are not necessarily "right on" by virtue of the fact that they deal with the black experiences" (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 166) och: "So it is from within the education system that culture and public can be brought together" (During 2005, s.41).

Vad jag menar är att det är när en diskurs blir "synlig" t.ex. i media som samhället kommer att bli tvungna att ta i tu med. Med "education" menar jag kunskap om hur man kan se och förhålla sig till olika etniciteter på så sätt att man får större förståelse för den olika etnicitets grupper. Som jag tidigare har tagit upp hur Hall ser på "black identity", den är inte enkel och Lee försöker problematisera denna uppfattning som finns av den afro-amerikanska identiteten i USA. Hall förklarar att man bör lära sig att förstå att varje identitet har en individuell historia och bakgrund bakom sig, därför finns det inte *en* identitet för *en* etnicitet, utan man har individuella identiteter och man delar kulturella likheter som kan i sin tur skapa en gruppidentitet. Filmens budskap kan läsas olika beroende på vem som ser den, eftersom alla ser på olika sätt på saker och ting.

Filmen kan knytas till de tre debatter som jag beskriver i kap 3.2 och filmen kan ses ur alla tre vinklar, där filmen är politisk, ekonomisk och en individfråga. Mookie är lugn tills han får nog och han vågar ta det steget och säga emot Sal och hans söner. Man kan kategorisera Mookie som "Uncle Tom" som tjänat sin vita herre och får nog. Lee kritiserar afro-amerikaners förmåga att arbeta, eftersom de gestaltas som lata. Vilket får mig att undra om det är kritik för hur svårt de har det med att få anständiga arbeten som inte innebär att arbeta

där man känner sig mindre värderad? Eller kritiserar han deras oförmåga att inte kämpa för sina rättigheter? För att dessa afro-amerikaner som gestaltas på det viset sitter hela dagarna ut och inte gör något vettigt med sina liv. Däremot har en koreansk familj en livsmedelsbutik trots att de har varit i landet i bara några år. Detta är ytterligare ett bevis på hur Lee tänker och ser på de skillnader som finns bland de olika "raserna" som finns i USA.

Spike Lee använder sig av kombinationen "good life" och "oppression studies" i sin film. Han lyfter fram hur afro-amerikaner är förtryckta. Samtidigt visar han vilka möjligheter som finns för att lösa situationen som karaktärerna i filmen befinner sig i. Lee menar att det finns skillnader mellan afro-amerikaner, kineser, latin-amerikaner osv. Skillnaderna är bland annat hur t.ex. den koreanska familjen har öppnat ett familjeföretag (livsmedelsaffär).

Den näst sista scenen i filmen är då en kvinna vid namn "Mother sister" och en man vid namn "Mayor" går ut på gatan och säger "vi finns kvar, oavsett om kvarteret finns kvar eller inte". Skulle deras kvarter symbolisera de svartas ursprungliga land Afrika, det tror jag inte, men nu bor de i USA, vilket gör att de måste finna sig själva i det samhälle utan att förlora sig själva. Jag talar tidigare om den *kulturella* analysen som Hall debatterar för, där analysen går ut på att formulera sig själv i termer av kritik mot hur "svarta" var positionerade som osagda och osynliga "other" av övervägande vita estetiska och kulturella diskurser. Vilket i slutet av filmen visas, hur "other" afro-amerikanerna är i orten vilket kan återknytas till Halls citat: "Migration is a one-way trip there is no "home" to go back to" (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 166).

Lee kritiserar de svartas situation i landet och tar upp frågor om ras. Vad jag tror Lee menar med "Mother sister"-scenen, är att även om afro-amerikanerna inte längre bor i sina ursprungliga länder, d.v.s. Afrika, så är de fortfarande ansedda som afrikaner i grund och botten. Med i just den här scenen (Mother sister-scenen), anser jag att, Lee lyckas bra med att gestalta sitt budskap. Det är mycket tydligt vad Lee anser och han framför sin politiska åsikt mycket klart. Han framför inte bara utan han skapar filmer som ska uppmana de förtryckta att kämpa för sin rättighet och även skapar identiteter som i sin tur skapar politiska åsikter.

4. Storbritannien

4.1 Black Studies och Cultural Studies

Cultural studies som teori kom till runt 50-talet i Storbritannien. Teorin utvecklades mer på 70-talet som då blev en eftertraktad diskussion när Centre for Contemporary Cultural Studies vid universitetet i Birmingham gav ut en tidskrift som skrev och diskuterade ämnen som medier, populärkultur, subkultur, ideologiska frågor, litteratur, semiotik, könsfrågor, sociala rörelser, vardagsliv och en rad andra frågor. Tidskriftens period varade inte länge, men detta övergripande begrepp inspirerade olika forskare från olika discipliner att fortsätta utveckla, vilket ledde till att cultural studies formades som en vetenskaplig lärobyggnad. Brittisk cultural studies har ansetts som ursprungskällan, där utsträckning av den globala disciplinen sattes igång eftersom det var i Storbritannien som cultural studies började ses som kritik av uppföranden. Här har även teorin börjat ses som naturlig intellektualitet och som skulle representera förtryckta och maktlösa grupper, vilket i början var mer relaterad till klass, men numera även genus, ras, kön och mycket senare subkulturer.

Ett par namn att lägga på minnet när man talar om brittisk cultural studies är F.R. Leavis och Raymond Williams. F. R. Leavis som tyckte att litteraturkritik var den starkaste basen för kulturkritik. Raymond Williams ändrade på den synen genom att avvisa och vända på uppmärksamheten från litteraturkritik till kritik på gemensamma kulturer i samhället. Han ville förena samman kultur i en betydelse där konst och litteratur slogs samman i kultur, vilket skapade grunderna för en tidskrift vid namnet "New left" som senare grundades från Lenins Kommunistparti. Syftet med tidskriften var att bland annat debattera människans existens i det hårda rangordnade samhället. Stuart Hall var bland de första redaktörerna på tidskriften. Detta är "the key moment" i brittisk cultural studies. Williams förklarade kultur som "a whole way of life"; senare i Williams karriär publicerades han sitt begrepp "cultural materialism" (During 2005 s.21). Temat var relationen mellan politik, ekonomi och kultur. Detta begrepp har sin grund i marxistisk teori om bas/superstruktur modellen. För honom består kultur av lärdomar som hjälper att skapa världen, vilket de också är materiella "the word is as material as the world".

En annan betydelsefull man inom cultural studies är Antonio Gramsci som var en italiensk kommunist som talade om ”hegemoni”. Han förklaring av begreppet hegemoni hjälpte till för att förklara varför klass konflikter inte är nationella trots att fakta visar att makt och kapital var så olika indelade, samt att arbetsskassen led av sådant instängt liv. Gramsci argumenterade för att de fattiga dock var tillfredställda med deras förtryck eftersom de delade vissa kulturella ordningar med de rika.

På åttiotalet blev Stuart Hall den som främst påverkade cultural studies i Storbritannien. Hall fortsatte med idén om att ekonomiska, politiska och kulturella fälten i ett samhälle är i konstant förändring och är i interaktion med varandra utan att något fält begränsar den andra. Även om den ekonomiska delen fortsätter att skapa tvång medan de andra rör på sig (During 2005, s. 22). I denna modell är samspelet mellan sociala och kulturella fält. Man tittar mer på att individer är ett antal av skillnader, snarare ombytliga identiteter än enstaka fixerade identiteter. Detta skapar underlag för nyskapelse och kombination av identiteter växer fram, vilket skapar en form för nya politisk och kulturell inverkan. På åttiotalet ändrades synen på individer, de blev mer ”representanter” av en politik än ”deltagare” av en stor ideologi och sociala strukturer. Resultatet blev ”politik av representation” (During 2005, s. 22). Representationer hade två meningar i detta fall, först skulle det visa hur sociala grupper var representerade speciellt i media. Det andra visar hur representativa politiker avstyrker vissa intressenter och identiteter som i sin tur skapade politiska representanter.

Cultural studies i Storbritannien kan anses som yrkeserfarenheter, en institution och kulturella former. Det är verksamhet av samlingar av intellektuella verk. Cultural studies i Storbritannien är en intellektuell tradition och ett politiskt engagemang. Många kan uppfatta cultural studies som en otillräcklig vetenskaplig disciplin eftersom ibland kan cultural studies uppfattas som den inte problematiserar sina argument. Den är utgjord av flera institutioner och formationer, och den har kännetecknat en kulturell form och en undervisande praktik. Åter igen, cultural studies är ingen vetenskap, den kretsar inte runt en central problematik eller paradigm, vilket Althusser menar att vetenskap måste innehålla (Storey 1996, s. 187). Cultural studies i Storbritannien kännetecknas av enastående mångfald och originalitet av ämnen som har blivit studerade och beskriver ofta livsstilar genom att vara bokstavligen kritiska mot faktorerna bakom livsstilarna.

Man vill besvära och förvirra föregående teoretiska förståelse av livets olika former genom att kritisera tidigare undersökningar av dessa. Cultural studies vill ge oss nya innebörder för termer som hybridisering, essentialism, ambivalens, identitetspolitik och de svartas samhälle. Black British Cultural studies blev känd för sin huvudsakliga genomarbetade orsaken av "*black britishness*" och åsikterna som finns kring ämnet etnisk absolutism i Storbritannien. De svarta London invånarna som arbetade med kulturella arbeten fann språket specifikt för deras tillstånd som "*black britishness*" genom att hantera de vitas kvarlämnade texter, vilket ofta ignorerade inte bara ras utan också texter från den svarta diasporan. Detta har inspirerat vidare till svarta arbetare inom kultur såsom filmskapare att teoretisera "övervakning" i deras egna kontexter. Dessa diasporiska texter var förenade med "*black britishness*" för att skapa nya attityder som var ansedda mot den nya öppenheten gentemot identiteter, klass och könspolitik i brittiska kontexter.

4.2 Klass och identitet

Simon Durings argument för cultural studies är mycket lik andra tidigare nämnda tänkare inom cultural studie, men han ser ur en lite annorlunda vinkel och det han argumenterar är att framtiden för teorin måste förstås genom att se hur stor påverkan globalisering har på teorin. During håller också med om att det inte spelar roll vilket samhälle du är ifrån, för det kommer alltid att finnas människor som kommer från "another culture", annorlunda än din egen. Han menar att detta skapar en kamp. During fortsätter med att påpeka på hur globaliseringen av teorin skapar problem för sig. Eftersom det blir svårare att hålla sig till en kulturell kontext som passar för att annorlunda kulturer. Detta stärker även varför cultural studies inte håller sig till en viss metod. Men det finns en till sida av detta, menar During: de kulturer som analyseras är främst från västvärlden och därför svåra att tillämpa på andra regionala och länders kulturer (During 2005, s. 5).

Var än cultural studies används så återspeglar man tankar, kunskap, argument och debatter om ett samhälle och om dess egen kultur. Det blir en verksamhet för intellektuella självreflektioner som fungerar innanför och utanför akademien. Detta uttrycker en försvagning av de traditionella gränserna mellan olika discipliner och tvärvetenskapliga undersökningar som inte enkelt passar in eller inte kan rymmas inom gränserna för de existerande

indelningarna av kunskap. Som jag tidigare har nämnt utgör cultural studies en av de uppfattningar om oro och förändringar vad gäller gränser för det intellektuella och akademiska livet. Man vill driva fram nya frågor, nya modeller och nya sätt för att studera. Efter det andra världskriget förändrades det brittiska samhället, även kulturen förändrades snabbt och grundläggande.

Teorin har bidragit till många olika förändringar och skapat nya kulturer i det brittiska samhället t.ex. har synen på klasssystemet förändrats. Dessa olika sociala förändringar har lett till att det gamla brittiska imperiets identitet och funktion har tappat sin position för styrning. De sociala förändringarna har bidragit till bl.a. att ombilda den brittiska kulturen. Som i sin tur har sett till att kasta om gränserna, vilket ledde till att de vardagliga befintliga familjerna började känna oro inför de nya vardagliga strukturerna. Den nya formen friger de djupgående bekymmer som följer med i drastiska sociala förändringar. Även om dessa sociala förändringar skedde mitt framför ögonen på oss så studerade ingen detta seriöst, och det var en av anledningarna till att cultural studies utökades i Storbritannien (Storey 1996, s. 338). Folket ville ha ändring i sin vardag, de ville ha bättre förutsättningar för utveckling i samhället, större rättigheter, mer jämlikhet osv.

Vad cultural studies bl.a. vill lyfta fram är betydelsen av historisk noggrannhet, noggrannheten hos varje kulturell gestaltning och kulturellt mönster. Detta gäller även rasstudier. I varje samhälle finns rasism och en specifik historia som gestaltar sig på ett specifikt sätt. Man pekar på att det i varje samhälle finns en dynamik som är unik på grund av de specifika sociala faktorerna i dess kultur. Därför menar cultural studies att rasism inte bara finns en typ av utan att det finns flera typer av rasism. En tänkare inom det här området är Stuart Hall och hans argument kring detta som jag nämnde tidigare. Det nya "cultural racism" i Storbritannien gick inte ut på att visa hur man representerar de svartas erfarenhet inom kultur. Den handlade mer om olika skillnader med avseende på kultur, livsstil, trosaspekt, etnisk identitet och tradition, och inte längre om något som kan skissas som genetiska eller biologiska former av rasism. Argumentationen ändrades från "vilka är briter" till "vilka är de svarta". Att de svarta ansågs vara mindre värda för att man var mindre civiliserad och att man är mindre kulturell för att man anses mindre värd av naturen på grund av ras, färg eller ärftliga gener.

Klasssystemet spelar en viktig roll i Storbritannien och det har placerat människor i olika kategorier – det har varit, är och förmodligen kommer vara vad britter förknippar med nationell identitet. Klassbegreppet kan ses ur två vinklar, enligt Ellen Wood: antingen som en strukturell plats där klass är inbillande i termer av sociala upplag, skikten, identiteter och grupper. Detta kallar Wood för det dominanta geologiska begreppet. Klass kan också förstås som den kraft eller de förhållanden som formar identiteter och grupper (Dave 2006, s. 1).

David Cannadine förklarar det brittiska klasssystemet enligt tre modeller, nämligen den hierarkiska, den dikotomiska och den triadiska: 1) den hierarkiska modellen förklarar samhället som en okontrollerad ökning som för med sig mer skillnader i samhället; 2) den dikotomiska modellen tillhandhåller en fientlig bild av ”oss” och ”dem”; 3) den triadiska modellen förklarar tre allmänna grupper, överklass, medelklass och arbetarklass.

Alla tre modeller använder sig av ”klasspråket” och det är den hierarkiska konceptionen som dominerar. Den innehåller den största, mest mäktiga och det mest oföränderliga fördömandet av andra klasser. För Cannadine är klass skapat som en identitet. Cannadine fortsätter förklara det engelska klasssystemet genom att han menar att det är i den hierarkiska modellen som Storbritannien orörd bevarar en fullkomligt detaljerad och företrädande formell system som fungerar bäst i ett monarkistiskt styre. Då måste en britt i en sådan hierarkisk klass som denna vara fastslagen med olika bemärkelser som; släkttraditioner, uttal, utbildning, uppförande, klädstil, former av nöje, husstil och livsstil. Cannadine menar att om man sammanställer dessa bemärkelser så får man en hierarkisk prestige och status. Han menar även att det är just den här synvinkeln människor förenar med det brittiska klass systemet (Dave 2006, s. 2). Uppfyller man de ovanstående kriterierna d.v.s. släkttraditioner, uttal, utbildning, uppförande och så vidare, så befinner man sig i den hierarkiska klassen, där man blir klassad som en ”fin” brittisk landsman.

Detta klassperspektiv använder sig Mike Leigh av i hans film genom att han lyfter fram de nämnda bemärkelsena för att kategorisera karaktärerna i filmen. Mer om hur han använder sig av detta synsätt återkommer jag till i analysen av Leighs film. Medan Cannadine avvisar marxistiska infallsvinklar i det brittiska klasssystemet, tillägger Wood att i Storbritannien har kapitalismen spelat stor roll för klasssystemet som dominerat samhällsstrukturen. Därför menar Wood att klass inte kan vara tillräckligt förstådd såvida inte det kan kopplas samman med

kapitalism. Wood menar att klassbegreppet skapas genom klasskamp. Kapitalism kan inte förstås såvida det inte innefattar klassernas sociala relationers förmåga och de ansträngningar som de omvandlar för att fortsätta vara under översikt.

Stuart Hall tar i boken *Black British Cultural Studies* upp hur identitet bör uppfattas och vad det innebär. Han menar att identitet inte är uppenbart eller oproblematisk som vi tolkar i de flesta fallen. Istället för att tänka på identitet som en färdig historisk faktor, så borde vi se det som en produktion som aldrig blir färdigställd, alltid i process och alltid skapad inifrån och inte utifrån. (Diawara, Lindeborg & Baker 1996 s. 210). Stuart Hall talar om två olika definitioner av kulturella identiteter. *Den ena* definierar kulturell identitet i termer av ett ide om en delad kultur, en kollektiv "one true self" gömd bakom många andra mer ytliga eller tillgjorda "selves". Denna beskrivning av kulturell identitet reflekterar de som har offentliga historiska erfarenheter och delade kulturella koder som framför oss som "one people" (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 211). *Den andra* visar skillnaderna mellan hur historien har format oss till de vi är idag med hur vi egentligen har varit. Denna synsätt tillhör framtiden lika mycket som förflutna. Kulturell identitet från den här synvinkeln handlar om "blivande" och "varande", eftersom den tillhör framtiden lika mycket som det tillhör det förflutna (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 212). Kulturell identitet kommer någonstans ifrån och har en historia, men som varje sak som är historisk, så genomgår den en oavbruten omvandling. Det förflutna talar ständigt till oss, men det är inte alltid ett enkelt och verkligt förflutet. Relationen är konstruerad genom minnen, fantasi, berättelser och myter. Kulturell identitet är ståndpunkter av identifikation. Dessa är instabila eller hopsydda ståndpunkter av identifikation, vilket är skapade av inom de diskurserna om historia och kultur. Vad som menas med detta är att kulturell identitet är i ständigt förnyelse och förändring, därför borde eller kan det inte kopplas till en förfluten uppfattning om vad som kan vara eller uppfattas som kulturell identitet. Identiteten blir något som vi namnger genom olika sätt vi blir positionerade på och hur vi själva positionerar oss genom berättande av de förflutna (Diawara, Lindeborg & Baker 1996, s. 213).

4.3 Hemligheter och lögner av Mike Leigh (1996)

Hemligheter och lögner är en brittisk film som bl.a. handlar om relationer mellan människor från olika ”klass” och om kärlek, omsorg, det verkliga livet och alla de viktiga saker som tillhör ett liv. Filmen anses vara antingen en klagande eller hyllade kunskap av människan. Huvudkaraktärerna i filmen heter *Hortence*, *Cynthia*, Maurice (bror till Cynthia), *Monica* (Maurices fru) och Roxanne (Cynthias dotter). Filmen handlar om att Hortence, är en svart kvinna, som har förlorat sina adoptiva föräldrar och vill leta upp sin biologiska mamma. När hon i letandet efter sin biologiska mamma får reda på att denna är vit så ökar detta hennes vilja till sökandet. Cynthias och Roxannes relation gestaltas inte som en bra relation, de är ständig osämja med varandra. Cynthia är en ensamstående mamma som är från arbetarklassen och har förlorat sin kontakt med sin bror p.g.a. dennes nya fru, dessutom har brodern och hans fru gjort en s.k. ”klassresa”.

Cynthias personlighet gestaltas som en kvinna som har tappat kontrollen över sitt liv och över sin dotter, hon har humörsvängningar som påverkar bråken mellan henne och hennes dotter Roxanne. Roxanne vet inte vem hennes far är och därför har hon fått en slags fadersuppmärksamhet från sin morbror (Maurice). Roxanne är också utan utbildning och jobbar som gaturensare, alltså även hon tillhör arbetarklassen. Roxannes relation till hennes mamma är komplicerad och de kommunicerar inte alls mer än när de frågar varandra om de ska vara hemma till kvällen eller om de vill ha ”alkoholpåfyllning”, en typisk stereotyp av arbetarklassens levnadssätt, vilket Leigh vill markera i sin film och åtskilja dessa människor med bl.a. kläder, levnadsstandard och attityd.

Leigh tillhör den brittiska sociala komedin mer än europeisk *art cinema* (Watson 2004, s. 7). Leighs filmer till skillnad från Spike Lees filmer är inte lika tydliga, man måste se Leighs filmer två gånger för att förstå meningen med filmen. Det är enkelheten i filmen som är komplicerad att tolka, eftersom filmen är en spegel av verkligheten som många kan blunda för. Detta gör det svårt att tolka och förstå filmens syfte. Även om Leighs filmer har stunder som är humoristiska och underhållande så kan de samtidigt vara smärtfyllda och svåra att motta. Det är därför Leighs filmer bidrar till nya erfarenheter, erfarenheter som kan lära oss hur vi ska se på den verkliga världen, där alla dessa problem finns. Skådespelarna i Leighs filmer observerar underklassens levnadssätt, och genom att observera deras liv så kan dem

sätta sig själva i den roll de får att spela och gestaltningen blir mer autentiskt (Watson 2004, s.12).

Leighs filmer bl.a. handlar om teman som arbete, överlevnad, att ha åldrade föräldrar eller om det är bra idé att skaffa barn, problem som alla går runt och bär på, alltså vardagliga problem (Fuller 1995, s. xxi-xxii; Watson 2004, s. 18). För de flesta människorna är livet ett svårt arbete och det är tufft. Leigh vill gestalta dessa problem och han anser att det är faktorer som dessa som är speciella att göra en film om och fånga det som händer bland det vanliga folket. Leigh här kan förhålla sig till hur cultural studies inte vill försöka förklara allt ur en kulturell synvinkel utan vill istället försöka förklara hur man ska använda kulturen, oavsett om förmågan är intellektuellt eller politiskt nödvändig och tillgänglig. Cultural studies vill lyfta fram olika förklaringar och förmedla texter och samtal som är producerade för att passa in och fungera in i det vardagliga livet av mänsklig existens och sociala utformningar, vilket jag anser att det är vad regissörerna till båda filmerna vill göra (Storey 1996, s. 180). Meningen är att man ska reproducera, kämpa mot och kanske förändra existerande maktstrukturer. Leigh har liksom Lee använt sig av en helt vanlig dag där det handlar om att kunna reproducera, kämpa emot och kanske även förändra sin existens. De flesta filmerna som görs idag handlar om att charmera genom att visa upp en enastående livsstil vilket fångar bara en minimal mängd av befolkningen i ett samhälle.

Mike Leighs filmer anses generellt som en del av den brittiska socialrealistiska traditionen och hans fokus ligger på att fånga landets klassrealiteter. Med andra ord handlar Leighs filmer om hur klasssystemet har påverkat det brittiska folket. Leigh gestaltar sina karaktärer utifrån hur Cannadine beskriver de olika kännetecken som ingår i den hierarkiska klassmodellen. Han använder sig av att filma just relationerna mellan karaktärerna utifrån en skillnad av olika levnadsätt. T.ex. filmar han Cynthia i hemmaförhållanden och lyfter fram under vilka levnadsförhållanden en från arbetarklassen lever i. Här använder sig Leigh av Halls förklaring av identitet –han visar hur individens identitet präglar hennes liv. Han använder sig av det andra sättet att se på identitet d.v.s. att se på kulturell identitet, där man betonar ”vad vi egentligen är” och ”vad vi har blivit”. Cynthia är inte bara en arbetarklasskvinna med vissa fasta vanor, hon kan ändra på sig och bör då inte dömas efter hennes konsekvenser av de förflutna. Hennes identitet är den hon har varit och den hon kommer att bli.

Cynthias identitet kan kopplas till Halls version av hybriditet, där han anser att den är användbar eftersom grupper och individer inte behöver ha en identitet utan fler. Hall menar att det inte är *en* mening och bakgrund bakom identiteten utan en mycket djupare och mer komplicerad identitet eftersom alla individer är olika. Hall menar också att man känner igen sig genom ”skillnader” som individen har gentemot andra och dessa skillnader är olika för varje individ, och det är genom dessa skillnader som kan vara en av orsakerna till att en identitet skapas. Cynthia och hennes bror har växt upp från samma familj med samma miljö vilket innebär samma möjligheter, men det betyder inte att man ska dela samma identitet. Leigh använder sig av hur Hall resonerar kring idén av identitet som kan skapas genom att visar skillnaderna mellan hur historien har format oss till de vi är idag med hur vi egentligen har varit. Denna synsätt tillhör framtiden lika mycket som förflutna. Identiteten blir något som vi namnger oss själva genom olika sätt vi är och blir positionerade på genom berättande av de förflutna och hur det handlar om att vara antingen ”blivande” eller ”varande”. Detta visar hur cultural studies kan tillämpas i detta fall på filmen och hur regissören vill forma sina karaktärer och skapa en slags identitet för dem.

Leigh använder sig av stereotyper för att karaktärisera personerna genom miljö. Cynthia och Roxanne syns i dåliga hemmiljöer, t.ex. så är inte huset i ordning, möblerna är nästan trasiga och det ser allmänt ”sunkigt” ut. Däremot visas Monica och Maurice i fina miljöer, deras hus är jättefin och möblerna ser exklusiva ut. Leigh lyfter fram sina politiska synpunkter på ett annat sätt än Lee. Leigh använder inte sig av grova och utmärkande rasistiska uttalanden, vilket är en skillnad gentemot Lees film. Dessa markörer som Leigh använder sig istället av är t.ex. som att visa skådespelarna d.v.s. Cynthia, Monica och Roxanne ur miljöer som förklarar vilken klass de tillhör, vilket kan förenas till den hierarkiska klassmodellens olika symboler. Detta kan kopplas till Cannadines argument om att klass är skapat som en identitet och menar att en britt i en sådan hierarkisk klass som denna måste vara fastslagen med olika bemärkelser som släkttraditioner, uttal, utbildning, uppförande, klädstil, former av nöje, husstil och livsstil.

Både dottern och mamman är bittra över livet och vet inte hur dem ska ordna upp sina liv. De har ingen vision och kämpar inte för att nå en dröm, ytterligare en stereotypisering av egenskaper som finns bland arbetarklassen. Maurice har gjort en klassresa genom att han har ett välbetalt jobb, där han jobbar som en fotograf och har nyligen köpt hus med sin fru

(Monica). Maurice hamnar i kläm mellan sitt samvete. Han vill ta hand om sin syster och systerdotter, men hans fru hamnar i bråk med Cynthia p.g.a. Monica anser att hon är från en finare klass. Monicas livsstil kan karaktäriseras som en britt från överklassen fast än hon är medelklass. Hennes "identitetklass" har förändrats och bör nog kunna förändras igen. Med det menar jag att Monica gestaltas som om hon är född till att vara en medelklass och hennes identitet är fastslagen, men så är det inte utan hon har "jobbat" sig upp. Rasismen här handlar mer om olika skillnader med avseende på kultur, livsstil, trosaspekt, etnisk identitet och tradition, och inte längre om något som kan skissas som genetiska eller biologiska former av rasism.

Cynthia är en alkoholiserad kvinna som bor i en mycket dålig bostad och som inte kan ta hand om sin dotter. Leigh använder sig utav dessa karaktärer för att han vill ta ut karaktärer som passar in i det vardagliga brittiska samhällslivet. Till skillnad från Lee vill Leigh inte lägga stor vikt vid olika speciella scener i filmen som gör filmen märkvärdig. Leigh vill inte framföra sina politiska åsikter lika tydligt som Lee gör i sin film utan hans synpunkter som jag nämnde tidigare ligger lite mellan raderna för tittaren att läsa. På så sätt kan Leigh uppfattas vara mindre politisk och han kan även uppfattas mindre entusiastisk för att framföra hans politiska åsikt. Detta kan inte jag hålla med om, jag tycker att det är två olika sätt båda regissörerna arbetar på. Leigh har vad vi åskådare skulle kalla enkla filmer utan action inblandad. Han menar att de händelser som sker är tillräckligt dramatiska t.ex. när Cynthia och Hortence sitter i caféet, då Hortence förklarar att hon söker sin biologiska mamma. Det är inget speciellt med scenen men tillräckligt "äkta" gjord för att skapa sympati. Inga känslor visas förutom en förnekelse av Cynthia som inte kan tro sig vara mamma till Hortence eftersom hon inte är svart och kan inte komma ihåg att barnet hon födde var mörkhyat. Scenen är skapad på så sätt att tittaren inte känner någon stark reaktion på scenen.

Enligt min åsikt så kan jag tycka att Leighs film känns mer äkta på så sätt att det är filmens enkelhet som är så dramatisk och tillräckligt komplicerad, så man behöver inte blanda in flera figurer till i filmen. Filmens scener är tunga på det sättet att som åskådare måste vi hela tiden läsa mellan raderna och försöka förstå relationerna mellan karaktärerna, dem är inte självklara att begripa och det kräver att tänka om. Därför kan inte jag förneka att filmen har en politisk mening men inte i lika stor utsträckning som i Lees film, där han scener till exempel är mer självklara på det sättet att relationerna uttryck så dramatiskt, vilket jag som åskådare skulle

tycka. Leigh använder sig inte av kända skådespelare eller refererar inte till stora politiska personer som spelat stor roll t.ex. för kampen mot klasssystemet, vilket Lee använder sig utav. Detta syns tydligt genom hur dessa två kvinnor klär sig och rör sig, det uppför sig utifrån de förutsedda meningar om hur man bör uppföra sig i olika klasskategorier.

Med tiden förändras Cynthia och börjar skapa en relation med Hortence och ändrar på sin klädstil med inköp av nya kläder och hon börjar även ta tag i sitt liv. Här återkommer vi till att en individ med en identitet inte är en fastslagen identitet och Cynthia börjar nu sträva efter att få en mening med livet. Filmen når sitt klimax då Roxanne fyller år och Maurice planerar att fira hennes födelsedag hemma hos honom, samtidigt är det tillfälle för Cynthia och Roxanne att se huset som Maurice och Monica flyttat in till. När Cynthia talar om att Hortence är hennes dotter görs det med stolthet, eftersom hon har en dotter med utbildning och hon har lyckats med sina barn. Familjen har svårt att acceptera Hortence och förstå hur det kommer sig att hon är svart Filmens avslutning är en typisk *happy ending*, men meningen med är filmen att människan är kapabel till förändring eftersom individen är en process som inte har en slutpunkt och den process kan vridas åt olika riktning flera gånger i ens liv .

Sammanfattning

Denna uppsats har syftat till att belysa hur kulturella konflikter, särskilt de gällande klass, ras och etnicitet, uppstår och gestaltas i film. Jag anser att i dagens läge så förlitar sig allt för mycket människor på vad som visas i mediasamhället. De konventioner som etablerats i television, filmer, böcker och tidskrifter ger inte en rättvis bild av världen och världens människor. Som jag har nämnt i uppsatsen så är det viktigt att man inte bara ser på saker och ting ur ett enda perspektiv och bildar sig en uppfattning som blir fastslagen. Filmer kan då gestalta karaktärer på ett sätt som bildar stereotyper, tittaren får på förhand en tolkning utan att förstå bakgrund och orsak. För att i stället få ett mångfaldigt synsätt valde jag cultural studies som teori, eftersom den kan ses som en hybridisering av olika tankesätt genom olika tider, och två filmer från två länder där denna teori utvecklats, för att jämföra hur kulturella konflikter skildras.

I *Do the Right Thing* lyfter Spike Lee fram de svartas situation i det amerikanska samhället och vilka skillnader som finns mellan minoritetsgrupperna i New York. Filmen knyts bl.a. till hur de svarta t.ex. försöker kämpa för sina rättigheter genom koppling till teorier om "the good life" och "oppression studies" i sin film. Förtrycket av afro-amerikaner står i fokus. Rasfrågan betonas genom starka scener där hot och våld framkommer för att få uttrycka sina åsikter. Den kulturella identiteten i *Do the Right Thing* visas som en rasfråga och detta avspeglar de studier som är de mest debatterade frågorna inom amerikansk cultural studies. I *Hemlighet och lögn* förhåller Leigh sig på så sätt att han betonar sin film ur ett klassperspektiv och gestaltar gärna sina karaktärer ur miljöer som förklarar deras livsstilar. Därför blir den kulturella identiteten en klassfråga och det är en fråga som har präglat studierna inom den brittiska cultural studies. Filmen har kopplingar till hur klasssystem har varit en grund till många konflikter i Storbritannien. Där visas kopplingar mellan det ekonomiska och kulturella fälten och hur de berör varandra. Vad jag hoppas min uppsats har gett läsaren är uppmaningen att se världen ur fler än ett perspektiv; utifrån teorin ser att man dessa synsätt är kulturellt mångfaldiga, och detsamma gäller individuellt. Min avsikt har inte varit att erbjuda en lösning på konflikterna som visas i de båda filmerna – jag tror att konflikter som berör individer kräver många människors inblandning på vardagsnivå för att lösas. Tillsammans ändrar vi på vardagen och enligt mig börjar individtolkningar därifrån.

Källföreteckning

Litteratur

- Berger, Arthur Asa (1999). *Kulturstudier: nyckelbegrepp för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur
- Dave, Paul (2006). *Visions of England: class and culture in contemporary cinema*. 1. uppl. Oxford: Berg
- Diawara, Manthia, Lindeborg, Ruth H. & Baker, Houston A. (red.) (1996). *Black British cultural studies: a reader*. Chicago, Ill: The Univ. of Chicago Press
- De los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana (2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. 1. uppl. Malmö: Liber
- During, Simon (2005). *Cultural studies: a critical introduction*. London: Routledge
- Fabe, Marilyn (2004). *Closely watched films: an introduction to the art of narrative film technique*. Berkeley: University of California Press
- Leigh, Mike & Movshovitz, Howie (2000). *Mike Leigh: interviews*. Jackson, Miss.: University Press of Mississippi
- Nationalencyklopedin Supplement I, A-FREG*. (2000). Malmö: Bokförlaget Bra Böcker
- Storey, John (red.) (1996). *What is Cultural Studies? A Reader*. London: Arnold
- Watson, Garry (2004). *The cinema of Mike Leigh: a sense of the real*. London: Wallflower

Film

- Do The Right Thing*. Spike Lee (USA, 1989)
- Secrets and Lies (Hemligheter och lögnar)*. Mike Leigh (Storbritannien, 1996)